

Nro. 30.

A' FELS. R. TSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Aprilisnek 12-ik napján 1796-dik
esztendőben.*

B é t s.

Tegnapelőtt minden belső és külső városi templomokban buzgó áhétatosság tartatott a' Cs. Kir. armádia fegyverének szerentsés előmeneteléért. Önön magok Ő Császári Felsegek is megjelentek a' Sz. István templomában 10 és 11 óra közt a' Sz. misén, mellynek mondása alatt a' királyi testörző nemes seregeken kívül az egész Bétsi polgárság forma köntösben kívánta szolgálatját tenni. Ezen alkalmatossággal a' jelenvaló háborúban elhullott katonák özvegyeinek, és árváinak számokra bőven adakozott a' templomokban felgyült sokaság, a' melly minden esztendőben 50 sőt 60 ezer forintra is reá szokott menni,

és a' katona özvegyek 's árvák közt környüállá-
saikhoz képest ki olztozottatni. Tegnep előtt hir-
dettetett ki néhai *Offidai Bernard* kaputzinus szer-
zetbéli kegyes papnak a' mennyei bóldogok köz-
zé lett magasztaltatása is, kinek mind életének,
mind számos tsudatételeinek históriája nyomtatás-
ban ki jövén közönségesen árútatik. Több tsu-
da tétélei közt az is előadatik, hogy 1600 dik esz-
tendőben történt halála után mind ekkoráig sem
teste sem a' rajta lévő köntöse meg nem rothadtak.

A' múlt szombaton a' *Jósef* nevű városban,
egy 12 esztendős gyermek, a' ki esztendőtől fog-
va mindenkor fel akalztó játékot szeretett jádza-
ni, és ennekelőtte egynéhány napokkal, a' maga
kedves ebét is fel akalztotta, a' szülei othon nem
lévén, erős vas szeget ütött a' falba, fel álván
egy székre a' nyakára szoritott kötelet abba
be akalztotta, a' széket maga alól ki rúgta, és két
's három szempillantás alatt vége vólt életének.

A' Rénus környékéről.

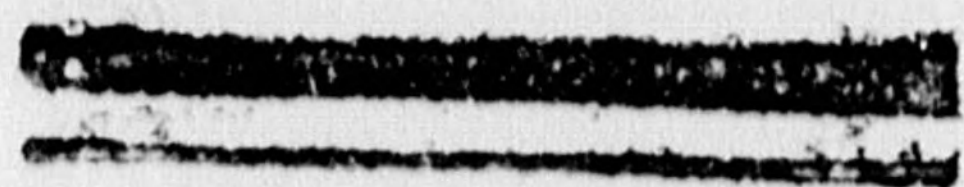
Még eddig sem jó sem bal hirt nem vettünk
az ármadiától. Úgy hallatik, hogy a' múlt pén-
teken este kellett *Károly* fő hertzegnek *Mogun-
tziba* jutni, más nap az egész ármadiát meg szem-
lélni, minden katonának három napi zsóldot aján-
dékozni, 's a' közelebb múlt vasárnap fel mon-
datni a' fegyvernyugvást a' Frantziáknak, minek-
utánna a' szövetséges fejedelmek által kijelentett
igasságos fel tétéleket bé nem vette vólna a' maga
erejében, és múlt esztendei győzedelmeiben felet-
tőbb fel fuvalkodott Fr. fő kórmányfő. A' *Ré-
nusi* Fr. ármadiának készületei azt mutatják, hogy
ők eleve meg sajdították azt, hogy a' fegyverüzü-
nés idejének fel mondásában mi őket meg fogjuk
előzni, mivel mind ott, mind a' *Mósel* mellett
lévő hadi seregek szüntelen való készületben vól-
tak, számos seregekkel meg erősítettek, és meg pa-
rantsoltatott, hogy 15 óráni földre vonják mago-

kat vissza. A' külső vigyázatokon állott katonáknak is meg tiltatott a' mi forposztjainkal való barátságos beszélgetés, és minekutánna a' *Queich* vize mellett lévő sántzokban egynéhány batallion gyalogság hagyattatott vólna, a' több seregek ki ide, ki amoda, ki jobbra ki balra, ki elébb ki hátrább masirozott.

Bizonyosnak lenni mondatik, hogy a' *Rénusi* és *Móseli* Fr. armadiának kórmányozásáról lemondott *Pichegrü* Generális, és hogy ezen hivataljától való elbútsuzását a' *Párisi* Directorium is el fogadta. Tsaknem minden *Párisi* újság levelek egyenlőképen erősítik e' dolgot. Egyik a' többi közt így ízól: "Igen nagy ízerentsétlenséget hirdetek, *úgymond*, olvasóimnak, el hagyta *Pichegrü* a' *Rénusi* armadiát, kiről minden hízelkedés nélkül azt lehet mondani, a' mi néha napján mondatott *Türennéröl*, hogy t. i. az ő hire és emlékezete egész armadiával vetekedik. Köteles *Pichegrü* hazájának ízámot adni, és azon okokat, a' melyek ötet a' hadi teátrom el hagyására indították, közönségesekké tenni. Egy olly Generális, a' ki annyi ditsösséget, hirt, nevet, és tekintetett ízerzett magának, többé nem ő magáé, hanem a' hazáé, mellynek jussa vagyon töle újabb gyözödelmeket kivánni. Ugyan ezen indító okból jussa vagyon a' hazának a' Directóriumtól meg kérdeni, miért fogadta el a' *Pichegrü* el búsuzását. — Helyette *Moreau* Generális tétetett a' *Rénusi* armadiának fő kórmányozójává, a' ki hasonlőképen ízép hadi talentomokkal bir, és gyakor vitéz tettei által meg mutatta azt, hogy nem hiában kötötte fel fegyverét óldalára."

Német Ország.

Hamburg városa meg nem esmérte az oda küldött és maga rangját lármásan sürgetett *Franzia* követnek valóságát. *Büsch* Professornak azon iráskáját, mellyben illendőnek lenni ítélte, hogy

az oda való magistrátus a' Fr. respublikának felsőségét meg esmérje, 's egyfzersmind a' követjét is bé vegye, mihelyt nap-világra jött, mindjárt meg tiltotta a' Tanáts, és hogy roz következesei ne legyenek ezen dolognak, deputatusokat küldött *Párisba*. — Itten t. i. *Hamburgban* az a' hír kereng, hogy a' Svéciai ifjú királynak *Meklenburg Sverini* hertzeg asszonnyal lett öszve mátkásítása tökéletességre nem fog menni, azon okból, mivel az édes atya meg egyezett abban az Orosz Császárnéval, hogy a' fia az Orosz nagy hertzegnek valamellyik leányát vegye el. A' mint mi emlékezünk, azt hagyta testamentomában az édes atya, hogy minekutánna a' fia az Ország törvénye szerént *majorennis* fog lenni, válasszon néki a' mostani kormányozó a' *Sündermanlandiai* hertzeg feleséget. Hogyha reá bizta a' választást, fundamentom nélkül valónak kell lenni azon *Hamburgi* hirnek.

Valamint másutt, úgy *Drézdában* is kö-önséggessé lett a' békességnek kívánása. Az ott lévő Anglus minister *Elliot* olly nagy bizodalommal vagyon az eránt, hogy kész 2000 font sterlingben annak bizonyosan lejendő el következéséről fogadni. Ellenben többen vagynak ellenkező értelemben mint nem, 's azt hireztetik, hogy e' folyó hólnapnak 10 kén fogja *Károly* fő hertzeg a' fegyverfzünést fel mondani.

A' *Stutgárdiai* békességes hírek onnan támadtak, hogy minekutánna *Pichegrü* Generális *Párisba* utazott volna, mind ezen történet, mind az eleségnek szüksége miatt nagyon morogtak a' Fr. katonák, 's egyátaljában a' békességet kívánták. Ezeknek le tsendesítésekre mindjárt azt doboltatta ki a' Fr. Generalitás, hogy igen közel legyen a' békesség.

A' *Rénus* alsó környékén fekvő helységeknek lakosai felettébb panaszkodnak a' Fr. hadi commissariusok ellen, a' kik nemcsak a' hadi sattzólással, hanem a' sokféle requisitiókkal is igen

terhelik őket. Minthogy magazinumaik ki üresítettek, a' szegény lakosoknak kell lisztet, kenyeret, riskását, bort, pálinkát, húst, tsizmát és sarút is a' Frantziák számára adni, és azokat, a' kik szegénységek miatt semmit sem adhatnak, a' tehetősebbeknek segíteni.

Sem a' *Biponti*, sem a' *Rénus* vizén túl fekvő Prussiai tartományoknak Párisba küldött deputátusai meg nem nyerhették, hogy a' reájok vetett erőltetett költsönözés terhe alól kivétesse nek. A' mi reájok vettetett meg kell fizetni, és némely tehetős gazdának 1500, sőt 2000 forintot adni olly költsön fejében, melly soha vissza nem fog fizettetni. A' *Mósa* és *Rénus* közt lévő centrális kormányfőnek nemzeti ágense világosan ki hirdettette az *Aguisgránumi* közönséges újság levélben, hogy azon tartományra vettetett 600000 liversnek ki kell fizetődni, hogy ő és több hivatalbéli társai a' nékiek bé adott instántziákra semmi könnyebbitő választ nem adhatnak; hogy a' mit egyszer a' *Párisi* Directorium e' pontban elvégez, nem egy könnyen szokta azt meg változtatni, nem is változtatja a' mostani szoros környűllások között, a' midőn a' Status finántziája egészen ki van üresítetve.

Austriai Belgium.

Két vigyázó tartalék ármadiáról beszélgetnek a' *Brüsszeli* Frantziák, mellynek egyike *Mastrikt*, a' másika *Luxemburg* mellett telepedik le; az elsobb Fr. és Hollandiai truppokból fog állani, *Bournonville* Generális által vezéreltetni, és a' *Batáviai* respublika fedezésére lenni. — *de la Poigne Károly* a' *Gemapei* pártosoknak vezére újobban egy hirdetményt szóratott ki az A. Belgiumi tartományokban, melly által a' Fels. Császár hiységére és a' Frantziák ellen való fegyver fogásra serkengeti a' Belgakat, azt igérvén nékiek, hogy nem sokára nagy erővel fogna segítségekre megjelenni. —

A' *Mósel*től fogva a' *Rénus* alsó környékéig fekvő egyesült *Sambrei* és *Maási* Fr. ármadia, a' *Luxenburgi* és *Düßzeldorfi* katona őrizetekkel egyetemben 110000 gyalog, 29000 lovas, és 5000 pattantyús katonákból állani, és a' Fr. Országból küldetett seregek által naponként mind jobban öregbitetni mondatik. — Mivel az *Ostendei* kikötő hely előtt leselkedő Anglus hadakozó hajók gyakorta mutogatják magokat, és nem régebben is egy Amériikai hajót rablottak el, meg szaporitatott az odavaló katona őrizet.

A' *Párisi* fő politzia minister arra únszolja a' *Dylei* osztály criminale forumnál lévő közönséges fiskust, hogy a' pártoskodásra serkengető irásoknak szerzőit és árulóit ki nyomoztatván, idézze a' törvényték eleibe. Hozzá küldött levelét ekként fejezi bé: Ne késsen kegyelmed illendő rendelkezéseket azok ellen tenni, a' kik a' népet tsábitó írásaik által pártoskodásra ingerlik, és azok ellen is, a' kik az illy pártosságra ingerlő irásokat nyomtatják, árúlják, és ki szegeznek; nevezetesen azok ellen a' papok ellen, a' kik a' hazafiak között háborúságot és gyűlölséget akarnak támasztani; kiváltképen vigyázó szemekkel legyen azokra a' haramiakra, a' kik a' falusi nép közt pufztitnak és öldösnek; fejeiknek hamar és példás meg büntetések által réttentse el azokat, a' kik ezeknek gonosz példájokat és tanátsokat követték.

Frantzia Ország.

Az úgy nevezett *Quotidienne* Párisi újság író naponként mind jobban jobban martzongja a' fő kormányt. Nevezetesen azért motskolta a' Directoriumot, hogy *Versaliában* a' Sz. Lajos templomát, mellybe azon megyének papjai püspök választásra ölvve gyűltenek, bé tsukatta, melly szándékra a' Catholica vallás el törlésére tzelozó tselekedetre magyarázván ekként szóllítja meg a' Directorium tagjait: „Philosophusok, a' kik azon

királyi páltzát tartjátok kezeitekben, mellyet a' leg keresztényebb király viselt ennekelötte, azt tudakozom tölletek, nem léptetek é az okosság határán túl, a' midön a' Catholica vallás számki- vetésbe való küldetését tárgyazó feltételeiteket világosan ki nyilatkoztattátok. Gondoljátok é, hogy ezek a' papok, a' kik a' Kristus vallásának mindenütt, és még életek veszedelmével való ter- jeztésére is ki küldettek, a' magok lelki ismére- tét a' ti parantsolataitoknak fel fogják áldozni? Nem látjátok é, hogy ez a' ti gondolatlan tsele- kedetetek alkalmatosságot fog szolgáltatni a' ti kórmányozástoknak nép előtt való ótsárlására? 's a' t.

Az ifjú Tanáts által ki koholtatott és az öreg Tanáts által is jóvá hagyott új finántziális specu- latióra nézve következő végzések hozattak. 1.) 2400 millió liver territoriále mandatumok, az az, fekvő jószágokra való inscriptiók készitessenek. (ez is papiros pénz nem pedig arany és ezüst). 2.) Ezek a' mandatumok, az egész Fr. Országban mindenütt, mindentől, minden magános és közön- séges cassáknál el vétessenek, és pengő pénz gya- nánt tartassanak. 3.) Nemzeti jószágokat lehes- sen azokon venni. 4.) A' még folyamatban lévő assignátákat is fel lehessen azokon váltani, úgy- hogy 3 livers mandatum 90 livers assignátát ér- jen. 5.) A' ki a' magánál lévő assignátákat 3 hól- nap alatt mandátumokkal fel nem váltja, a' nya- kán marad. 6.) Az 50 solsú és kevesebbet érő assig- náták ennekutánna is folyamatban maradjanak, és nevezett betseknek egy 10-ed részében vétetesse- nek el. 7.) Ezek mihelyt lehet réz pénz által fog- nak fel váltatni. 8.) Valamint a' mandatumok ál- tal fel váltatandó assignáták: úgy a' nationalis jószágokért bé menendő mandáták is égettessenek meg. 6.) A' haza védelmezőinek meg jutalmaz- tatásokra egy millió livert érő nationalis jószágok hagyattassanak 's a' t.

A' kis Tanátsnak egy tagja nem régiben azt mondotta, hogy valamint hajdan *Saturnus*, úgy

a' Fr. revolutio is önnön maga emélti meg a' maga magzatit. *Carnot* a' Directoriumnak egyik tagja, a' ki a' múlt ezteendői táborozásnak plánumait el készítette, az idei hadakozásnak módját is el végzette. — Az úgy nevezett *Gazette nationale* Párisi újság *Valetaux* Generálisnak officialis jelentéséből azt írja, hogy *Puissaye*, a' ki t. i. az emigráns seregeket *Quiberonban* szerentsétlenül komandérozta, a' múlt Febr. 25-dikén, *Miveak* nevű helységben el fogatván adjutánsával, és az őtet őrző 15 katonákkal együtt agyon lövettek. A' több *Párisi* újság levelek is ezt bizonyítják.

Olasz Ország.

A' *Florentziai* nagy hertzegségben lakó zsidóság között némelly vallásbéli versengés támadt. Az ifjak, kiváltképen e' világ győ yörúségeit kószolni kezdett zsidó hajadonok és affzonyok a' *Móses* tzeremóniás törvényeinek némelly tzikkelyeivel meg nem elégedvén, nem akarnak többé azok eránt vak engedelmességgel lenni. Elzre vévén e' dolgot a' *Rabbinusok* arra határozták meg magokat, hogy közönséges zsinatot tartsanak *Florentziában*; a' minthogy minden *Olasz Ország* nevezetesebb városokban lakó *Rabbinusok* öszve is gyüllöttek a' múlt hólnapnak 10-dikén, és egynéhány napi tanátskozások után következő tzikkelyekben egyeztenek meg. 1.) Nem szombat napokon, hanem a' kereskedésnek meg könnyebbítésére nézve vasárnapokon tartásák a' sábest. 2.) Minden zsidónak szabad legyen sertés húst enni. 3.) Szakállaikat egészlen leberetválni 4.) Az affzonyoknak hofzú hajat viselni. (Mihelyt a' zsidó hajadon férjhez megy, mindjárt el mettzetik a' haja, és úgy bé takartatik fejkötővel a' feje, hogy egy szál haja sem láttzik ki. A' *Bétsi* szép zsidó affzonyok a' *Móses* tzeremóniás törvényének (s régi bé vett szokásaiknak engedni akaryán magok hajók helyett szépen fodoritott párokát hordanak) 5.) Mindenkor szabad legyen a' zsidó férjfiaknak

feleségeikkel hálni. 6.) A' sábesen kívül minden zsidó innepeken azt mivelni a' mi nékiek tettik 's a' t. Ezen reformált tzikkelyeket bé is adták már a' *Florentziai* fő kórmány ízéknek.

Dracke Anglus minister Márt. 14-dikén conferentziát tartván a' *Génuai* Tanáttsal egyátaljában protestált a' szövetséges hatalmasságok nevében a' *Szavónai* erősségnek Frantziák kezébe való által adatása ellen, 's világosan meg mondotta, hogy, a' ki leg kissebb segítséggel lejénd is az ellenségnek, ollyba fogják tartani, mintha hadat indítana ellenek. —

Naponként mind jobban jobban ki mutatják a' Frantziák, minémű indulattal viseltessenek a' a' *Génuai* respublika eránt. Nemtsak a' falu helyeken, hanem a' városokban is, a' mellyekbe t. i. bé férkezhetnek, sok törvényteleniséget viznek végbe. — *Szavonába* erőszakosan bé menvén 4 klastromot elfoglaltak, az azokban vólt szerzeteseket és apátza asszonyokat ki hajtván 5000 embert helyheztek azokba bé. —

Nemtsak *Szavonába*, hanem *Voltriba* is erőszakosan bé mentek a' Frantziák, és a' mint halatlik, *Génua* városának is hasonló sorsa fog lenni, mellyre nézve számos tehetős kereskedők oda hagyták falusi lakásaikat, 's minden féltő kintsekkel a' városba költöztek. A' kórmányízék egy hirdetményt tétetett közönségesé Márt. 26-dikán, melyben minden idegenek onnan ki menni parantsolatnak, és semmi nemzetbéli hadi tisztnek meg nem engedtetik oda bé menni, 's ugyan erre való nézve minden kapuk bé zárattak, a' katona őrizetek meg szaporitattak, a' strázsák meg kettőztettek, egy szóval el végeztetett, hogy erőszakkal verjék vissza az erőszakot.

Páviából iratik, hogy az Olasz Országai Cs. Kir. armadiának fő kórmányozója B. *Bolió* hadi Tarmester Márt. 26-dikán onnan *Alessandriába* utazott, a' hevá már annakelotte egynénany ba-

tallionok el masiroztak, a' több regementek is kétzen lenni parantsoltattak, a' *Mészáros* Ulánus seregének egy osztálya Mart. 28-dikán *Cremonából Codognóba* ment, 's legottan egy batallion gyalogság költözött helyére, a' hová 10 batallion Horváttság várattatik. — Az ellenség rész szerént *Céván* túl táborozik, és noha még most is kemény idő jár a' *Pedemonti* hertzezségben: még is mindazáltal *Turin* felé menni szándékoznak, és *Novitól* nem messze rettentő sántzokat készítettek a' *Pedemonti* határokon, 's azok által akarják az *Austriai* seregeknek tenger mellyéki tartományokba való bé meneteleket meg akadályoztatni. Ellenben *B. Boliö* is meg tette maga részéről a' jó rendeléseket, mellyek elegendők lesznek az ellenség fel tételének meg akadályoztatására.

Nagy Britannia.

Magok a' *Londoni* újság levelek beszélik, hogy a' napnyugoti Indiában nem igen kedvez a' *Britanniai* fegyvernek a' hadi szerentse. A' múlt Jan. 8-dikán a' *Sz. Vince* szigetében meg támadván a' *Frantziák Colonaire* mellett az *Anglus* tábort, olly nagy dühösséggel rohantak bé a' batteriákba, hogy kéntelenek vóltak a' *Brittusok* artilleriájoknak, munitzióiknak és tábori bagázsijáiknak hátra hagyásával onnan el menni, és a' több helységek is az őket nyomban űző ellenségnek által engedni. Ebben a' mérges tsatában 2 fő tisztt esett el, 's 16 kapott sebet. Az el hüllott és meg sebesitetett köz embereknek száma is nem vólt kevés. *Schmidt* brigadiros Generálisnak egyik lábát az ágyú golyóbis el horta. Azután egynéhány nappal, u. m. Jan. 15 dik és 19-dik napjain 300 főből álló segítséget kapván *Stuart* Gen. Majór, a' tromfot tromfal akarta vissza ütni; de ekkor sem bóldogúlhatott sokkal nagyobb lévén a' *Frantziák* ereje az övénel. A' fent nevezett és más *Amériikai* szigetekbe, azokba t. i. a' mellyekre keményen közzörülték a' *Frantziák* fogaikat, 4000

Brittusok jutottak a' *Kristián* flottájától, későbbben ismét 2000 ember, a' kik hogyha öszve vett vállakkal fognak dolgozni, elegendők lesznek az ellenség fel tett tzeljának hijjába való tételére.

Az *Amérikából Londonba* küldetett újabb tudósítások örvendetesebbek vóltak az elsőbknél. Jan. 20 és 21 dik napjain meg támadván *Hunter* Oberster a' Frantziákat, és a' velek együtt tartó fekete embereket keményen meg verte, 500 embert közzülök rész szerént le vágván, rész szerént fogságra ejtvén. Másutt is hasonló szerentsével élt a' *Caribesek* ellen. (*Caribesek* másként *Caribanesek*, *Canibalesek*, avagy *Camercanesek*, a' déli Amérika és *Porto Ridzó* sziget napkeleti óldala közt lévő apró szigetetskéknek lakosai, mellyek közönségesen *Antileseknek* neveztetnek, és rész szerént a' Frantziákhoz, rész szerént a' Belgákhoz és Anglusokhoz tartoznak). A' Frantziák által fel fegyverkeztetett *Grenada* szigetbéli szeretsenek sok vér ontást és pulztítást vitte nek végbe, hanem ezeket is vissza vertek a' Brittusok. A' *Martinikébe* ki szállott 100 Frantziák a' többtől el rekesztetvén mindnyájan meg ölettek, a' velek együtt tzimborázott lakosokra halálos sententzia hozatott. — A' *Portsmouthi* kikötő helybe egy Fr. hadakozó hajót vitt rabúl *Faëton* nevű Anglus fregatte, mellyen 24 ágyú, mintegy 200 Fr. katonamondur, és egynéhány ezer liver vólt papiros pénzben. A' *Duncan* és *Pringle* Admirálisok flottátskái öszve kaptsolván magokat a' *Texel* előtt járnak fel 's alá a' tengeren (*Texel* vagy *Tessel* kitsiny szigetetske *Amsterdámhoz* 10 mélföldnire. Ennek alkalmas és bátorságos kikötő helyébe szoktak a' Hollandus hajók öszve gyülleni) — A' *Cornwallis* vice Admirális kórmányára bizatott, *Royal Sovereing* nevű 110 ágyús, és a' napnyugoti Indiába menendő flottának fedezésére rendeltett hajó a' tengeri szelek által nagyon meg károsítatván vissza tért a' *Portsmouthi* kikötő helybe. Az azt követett *Belisarius* nevű szállító hajó el süly-

lyedvén a' rajta lévő 300 ember közül 170 ember a' tengerbe vetzett.

Calonne utolsó volt Fr. minister egy irást adott ki *Londonban* Európának jelenvaló állapotjáról, mellyben azt javasolja, hogyha magoknak hagyatnának a' Frantziák, hamarább lehetne vélek boldogúlni, sokkal többen lévén közöttök, a' kik a' meg izorított monarchica, mint respublikai igazgatás formáját kívánják. Újokban a' tengerre fekvő Fr. tartományok ellen készül a' *Londoni* ministerium, és az oda rendeltetett flottának kormányát *Pelew* Admirálra bizta, a' ki 40000 puskát és sok tábori munitziót visz a' *Wendei* Rojalisták számára. — *Forbes* Admirális halála után *Gr. Howe* tétetett tengeri Generalisimussá, t. i. az a' *Howe*, a' ki a' múlt elztendőben Jun. első napján fényes győzdelmet vett a' *Brestiai* kikötő helyből ki futott Fr. flottán. Helyette Lord *Bridport* tétetett N. Britanniai vice Admirálissá, ennek helyette pedig *Cornwallis* contreadmirálissá. Egy Német Országi nevezetes ember ment *Londonba*, a' ki gyakorta conferentziát tart a' ministerekkel. A' szeretsenekkel való kereskedésnek el töröltetését még sem hajthatták végére, azok a' kik már 2 elztendőktől fogva gyakorta sürgették azt; még most is 4 hólnap múlva fog ezen tárgy elő vétetödni. *Dundas* úr, *Schmidt* Generális, 's többek most is azon értelemben vóltak, mellyben ennekelötte, hogy t. i. nagy kárára lenne a' *Statusnak* ezen kereskedésnek el töröltetése. Mire valók vólnának, *úgymond Schmidt* Generál a' napnyugoti Indiába küldetett fegyveres katonák? Miért igyekszünk az odavaló szigeteket el foglalni, hogyha örökös szolgáink nem lesznek azoknak mivelésekre? Valamint ennekelötte, úgy most is azok mellett vólt *Pith* minister, a' kik ezen otsmány kereskedéstől iszonyodnak; de ő sem vihette azt végbe, hogy annak el törlése most meg határozasson. —

Batáviai Respublika.

A' *Hágai* Conventnek első előülője a' múlt

hólnapnak 17-kén meg holt *Péter Pál* közönséges de tehetős szüléktől született, és ifjúságában az orvosi tudománynak tanulására's gyakorlására adta önnön magát, a' minthogy jó feje lévén szép előmenetelt is tett abban. Elztendeinek öregbedésével a' betsültre való vágyakodás is nevedvén benne, alávalóságnak tartotta a' betegeknek recepteket írni, hanem a' leg nagyobb paciienst hazáját vette orvosló kezei alá. Mennyire mehetett ezen respublica bokros nyavalyájának orvoslásában, a' jövő idő fogja leg jobban meg mutatni. Elég az ahoz, hogy ő benne sokat bizott nemzete. Közönségesen *Batáviai Mirabónak* nevezték őtet hazája fiai. Nagy egyenlőség is vólt e' kettő közt. *Mirabo* vólt a' *Párisi Conventnek* első előülője; ez is a' *Hágai Conventnek*; *Mirabo* nagy ellensége vólt a' *Burboniai* háznak, *Péter Pál* is az *Orániai* háznak; *Mirabo* vólt a' Fr. első Conventnek alkotója, *Péter Pál* is a' *Batáviai Conventnek*; *Mirabót* a' sok munka miatt belső részében támadt fene ölte meg, *Péter Pált* az agya veleje hártájának gyógyithatatlan gyulladása küldötte a' más világra; *Mirabónak* halálát annyira fájlalták a' Fr. patrióták, hogy végtére a' pantheomba vitték sirból fel ásott testét, ki tudja nem készítenek é jövődőben a' Belgák *Péter Pál* tetemeinek tiszteletére hasonló pantheont?

A' *Hágai Conventnek* foglalatosságairól kevés tudósítást vehetünk, nem azért, mintha a' haligatóknak ki rekesztésekkel tartaná gyűlléseit, nem is azért, mintha különös hely nem készitetett volna a' jegyzőknek számokra, hanem inkább azért, mivel ezeknek nints olly sebes kezek az írásban, mint a' Fr. és Anglus íróknak, következésképen későbbben adattatnak ki a' hivatalbéli tudósítások.

Egy *Rotterdami* asszony, kinek férje a' feletőbb való patriotismus miatt el tántorodván a' törvények mellől meg fogattatott, Mart. 9-dikén büntetésének enyhítéséért esedezett a' Conventben. Ez a' történet következő kérdésre szolgáltatót al-

kalmatosságot: *Illetí e' a' Conventet a' meg kegyelmezés jussa avagy nem?* Leg többen ellenkező értelemben vóltak, kiváltképen azon okból, mivel már előre arra kötelezte magát a' Convent, hogy a' tartománybéli kórmányozásba, mellyhez a' törvényes dolgok is tartoznak, magát elegyíteni nem fogja, és mivel a' majestásnak belső jussai nem is engedtetek a' Conventnek.

A' Márt. 21-kén tartatott gyűlésben 4 commissiót állított fel a' Convent, u. m. a' külső és belső dolgokra, a' Convent szálájára, és a' nationális könyvnyomtató műhelyre ügyelő commissiókat. A' külső dolgokra ügyelő commissió az előülövel együtt 14 tagból fog állani. A' következő napon tartatott gyűlésben *Noel Fr.* ministernek azon promemoriája olvastatott fel, mellyben azt a' jelentést télzi, hogy sok Fr. emigránsok vagynak a' *Batáviai* respublika tartományaiban, a' kik mivel könnyen zenebonát és nyughatatlanságot indithatnának a' hazafiak közt, szükség lészén őket ki küldeni. Maga a' Convent is helybe hagyta e' dolgot, 's azt végzette, hogy azon végre egy közönséges hirdetmény adattasson ki. Egymás promemoriában ismét azt sürgette a' nevezett *Franzia* minister, hogy a' két respublika közt végbe ment meg egyezés szerént nyittassék fel a' *Scáldis* vizén való szabados hajokázás. Meg válik minémü értelmét adja az ezen tárgynak meg vizsgálására ki rendeltetett commissió.

Török Birodalom.

A' múlt Februáriusnak végén költ *Konstánztinápolyi* tudósítások tellyesek háborús aspectusokkal, mellyekből azt nézik ki az Európa politicájának tsillagos egét vizsgáló böltsek, hogy két hatalmas udvar közt való háborúság tüze fogja magát nem sokára ki ütni. Ezen tudósítások szerént 40000 embert indított ki a' fényes *Porta Drinápoly* felé, a' kik közt 20000 *Arnauták* is vagy-

nak. (*Arnaut*, másként *Albánia* a' régi Görög Birodalomnak *Dalmátia*, *Servia*, *Macedónia*, *Epirus* szigetje, és a' *Velentzei* tenger közt fekvő tartománya, mellynek lakosai a' leg jobb lovas katonák Török Országban). Ezt a' sereget 8 Európai Basa vezérli. Oda menni parantsoltatott a' *Romeliai* az az; *Romániai Beglerbég* is egynéhány ezer emberrel. Ezek a' több seregeknek oda való gyűllésekig ottan fognak tanyázni, 's azután fog tudtokra adatni, hová és ki ellen vonatott légyen fel a' kéz ív. A' *Diván* ugyan a' *Bulgáriai* pártos *Basa* meg zabolázásának szine alatt gyűjtoda annyi hadi népet; de mivel nyilván való dolog, hogy a' nevezett pártos Basának a' fényes Porta kegyelem levelet küldött, vagy valamellyik Európai fejedelem, nevezetesen a' *Pétersburgi* udvar ellen akar hadat indítani, vagy ennek háborús készülétei ellen kívánja magát jó védelmező állapotba helyheztetni. Egyiknek valamellyiknek kell lenni, mivel az *Asiai* Török tartományokban is olly Császári *fermán*, az az, parantsolat küldetett, melly szerezént minden ottan lévő helytartó Basák készülni, és az alattok lévő katonasággal Junius kezdetében *Drinápolyhoz* menni parantsoltattak, a' midőn önnön maga a' Császár az egész ármiát meg vizsgálván által fogja azt adni a' nagy vezérnek. — A' nem régiben *Konstántzinápolyba* küldetett Frantzia minister, mind a' Császárral, mind a' Divánnal el akarják azt hitetni, hogy a' *Pétersburgi* udvarnak a' *Bétsi* és *Londoni* udvarokkal kötött szoros alliantziája és hadi készülétei a' Törököknek Európából való kiszorításokat tárgyazzák, de könnyen által láthatná a' Diván, miért ingerli a' Fr. respublika a' fényes Portát az Orosz Birodalom ellen való fegyverfogásra.

Ezen háborús körülállásokról ekként beszél egy Márt. 20-ikán költ *Banyalukai* tudósítás (Ez a' váras *Bosznia* Orzágnak fő várasa és erősege, 's a' *Boszniai* Beglerbégnek lakó helye) A' múlt héten, úgymond, Kurir fővel jöven hozzánk *Konstántzinápolyból* egy Tatór, és által adván a' magával hozott irásokat a' helytartó Basának,

nagy nyughatatlanságot okozott azoknak, a' kikkel ez az irás közöltetett. Noha titkóltatik az abban lévő dolog: mindazáltal bizonyosnak lenni mondatik, és a' készültek is úgy mutatják, hogy mindjárt a' nagy *bejram*, az az, Török húsvét után, melly Junius hólnapjában esik, innen is indulni kell az Oroszok ellen.

A' Török Birodalomnak újonnan organizált, az az, más lábra állitatott ármadiáját igen szépen le festi egy tudós utazó, a' ki tulajdon szemével látta, tapasztalta az annál tett újításokat. Ennek olvasásra méltó tudós jegyzéseit valamelyik posta napon közleni fogjuk Erdemes Olvasóinkal.

*

Báró *Febur* Med. és Chirurgiae Doctor, 's Cs. Kir. szemorvosról írtuk vólt a' múlt postán, hogy Aprilis' közepén *Pesten* lesz, és ott is fog múlatni Aprilis' végéig. A' kik tehát szolgálatjával kívánnak élni ezen úrnak, akár hibás szemeiken való segítettésre; akár bél szakadásbéli nyavalyáiknak gyógyíttatására nézve, jelentsék magokat nálla ideje korán. A' bél szakadásoknak három hólnapok alatt hafzonnal való orvoslására elegendő *dózist* lehet szerezni tőle, hat aranyakon. Ugyan annyi árron meg lehet venni a' le szállott béleknek kétfelől való fel szorítására igen alkalmas két rugójú Angliai eszközt is; az egy oldalról való fel szorításra szükséges és egy rugójú eszközt pedig 3 aranyon. Úgy van a' rugó készítve, hogy nem lehet soha tartani az el törésétől: és ha el találna törni, kész lesz a' helyett B. *Febur* ingyen adni mást egyszeriben. — Az olyan személyek' számára, kik nem tarthatják a' vizelketet, alkalmas eszközzel szolgál B. *Febur* 3 aranyért. — Akár atzélba, akár ezüstbe foglalt igen finom Angliai pápa szemeket is lehet nálla kapni. — A' kik irás által kívánnak tőlle bél fel szorító eszközöket szerezni: szükség hogy meg írják, mellyik oldalról legyen a' szakadás? le jár e' a' szakadt rész, 's mi soda nagyságra? és könnyen vissza lehet e' nyomni?